

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Tělesná výchova pro 2. stupeň ZŠ

tradiční
modelový ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Tělesná výchova
Využití vzdělávací obory	Tělesná výchova
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> — k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Logicko-matematická

Informace o pojetí předmětu	<p>Cílem tělesné výchovy na 2. stupni je nejen podporovat fyzickou zdatnost, ale především rozvíjet pozitivní postoje k pohybovým aktivitám, podpora zdraví a zdravého životního stylu, rozvoj klíčových kompetencí žáků, rozvoj pohybových dovedností, rozvoj herních dovedností (individuálních a týmových), týmová spolupráce a fair play. Důraz je kladen na rozvoj pohybové gramotnosti, aby žáci věděli, co a proč se učí, čímž jsou motivováni k využívání osvojených pohybových dovedností ve svém osobním životě.</p> <p>Předmět propojuje v souvislostech vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Výchova ke zdraví a bezpečí, obory Geografie, Informatika, Osobnostní a sociální výchova s praktickým využitím pohybových dovedností, sportovními disciplínami a hrami. Smyslem hodin tělesné výchovy je organizovat vzdělávání tak, aby u žáků předmět rozvíjel či utvářel zájem o pohybové aktivity, nabízel jim široké spektrum nových pohybových dovedností a učil žáky komunikovat a přemýšlet nad pohybem a jeho důsledky. Tímto způsobem efektivně motivujeme žáky ke zdravému a aktivnímu životnímu stylu.</p> <p>Pohybové aktivity žáků jsou podporovány napříč školou a jejími předměty. Ve škole jsou pro žáky k dispozici prostory a vybavení umožňující aktivní denní režim žáka (o přestávkách, o volných hodinách). V ostatních předmětech (kde je to možné) mají učitelé možnost využití těchto prostor či okolí školy pro organizaci vyučovací jednotky s pohybovými prvky (podpora kinestetického způsobu učení). Škola organizuje či pomáhá zprostředkovat zájmové pohybové činnosti žáků (zájmové kroužky, spolupráce s místními sportovními kluby) - aktuální nabídku pro daný školní rok škola zveřejňuje na svých webových stránkách.</p> <p>Snahou školy je zapojit všechny žáky do tělesné výchovy. U jednotlivých aktivit jsou zohledňovány individuální možnosti žáka. Pro žáky, kteří ze zdravotních důvodů nemohou naplňovat některé očekávané výsledky učení v plné míře, bude stanoven upravený individuální vzdělávací plán a žákovi je nabídnuta alternativa či individuální úprava požadavku, aby stále docházelo k naplnění stanovených vzdělávacích cílů tělesné výchovy – pouze v nutné míře se mění obsah učiva z hlediska zdravotních omezení žáka. V případě většího zdravotního omezení žáka škola realizuje Zdravotní a aplikovanou tělesnou výchovu. K uvolnění žáka by mělo docházet pouze v krajních případech – je nutné hledat cestu k zapojení všech žáků z hlediska vlivu na jejich budoucí zdraví.</p>
-----------------------------	---

Informace o obsahu předmětu	Žák si na 2. stupni osvojuje v TV spektrum pohybových dovedností na odpovídající úrovni společně s rozvojem klíčových kompetencí v tématech: průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační a jiná cvičení s korektivním efektem; psychomotorická cvičení a hry nesoutěžního charakteru; pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry v různém prostředí; gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí; estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičným doprovodem, tanec; úpoly a základy sebeobran; atletika – běh (rychlý, vytrvalý), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem; sportovní hry – házená, fotbal, basketbal, volejbal, florbal (volba 4 her) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání; turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, chůze se zátěží, táboření, hry a pohybové činnosti v přírodě; lyžování (podle podmínek školy) – sjezdové a běžecké lyžování, bezpečnost v zimní horské krajině
Časová dotace	2 + 2 + 2 + 2
Organizace výuky předmětu	Vyučovací předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 5. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně v každém ročníku. Tělesná výchova je realizována v tělocvičně školy, na venkovním hřišti, v přírodě, případně na plaveckém či sportovním stadionu, na lyžařských a turistických kurzech.
Podmínky pro výuku předmětu	Výuka tělesné výchovy vyžaduje zajištění vhodného prostoru pro pohybové aktivity a dostatek nářadí, náčiní a pomůcek v souladu s obsahem vzdělávání.

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Tělesná výchova
Využité vzdělávací obory	Tělesná výchova
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> — k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Logicko-matematická

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

KKU	Klíčová kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme podmínky, aby žák reflektoval své vlastní učení v jeho průběhu (v případě potřeby v nich dělá změnu) — navozujeme takové situace, při nichž si žák zkouší odhadování vlastních sil a možností, definování překážek v učení — podporujeme odpovědnost žáků za jejich učení tím, že jim vytváříme příležitosti aktivně využívat to, co se naučili — necháváme žáky samostatně při výuce objevovat, co se učí — dáváme prostor žákům učit se mezi sebou navzájem — učíme žáky shromažďovat důkazy o jejich posunu v učení — vytváříme bezpečný prostor pro práci s chybou — dáváme žákům prostor pro reflexi toho, co se naučili a jak k tomu došli — vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení — propojujeme výuku se zkušeností žáků a zprostředkováváme jim smysl vyučovaného obsahu — podporujeme žáky k dalšímu učení tím, že oceňujeme jejich silné stránky, jejich snahu, pokrok a úspěchy — zprostředkováváme žákům konkrétní příklady výstupů úspěšného učení ve vztahu ke škole i celkovému rozvoji osobnosti — podporujeme u žáků postoje (nastavení mysli), které jim pomáhají rozvinout a udržet motivaci — dlouhodobě pozorujeme snahu a vůli — poskytujeme zpětnou vazbu, která je konkrétní a umožňuje žákům cíleně zlepšovat jejich dovednosti — poskytujeme průběžnou zpětnou vazbu především k postupu a přístupu k učení pro hodnocení práce žáků a jejich pokroku v učení — využíváme popisná kritéria (která jsou srozumitelná a korespondují s cíli výuky)
------------	----------------------------	---

KKK	Klíčová kompetence komunikační	<ul style="list-style-type: none"> — ukazujeme žákům různé možnosti neverbální komunikace v souladu s danou komunikační situací — necháváme žáky reflektovat prožité komunikační situace (např. při týmové hře) a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy — vystupujeme jako model aktivního naslouchání a efektivní komunikace, demonstrujeme, jak se adaptovat na různé komunikační styly a situace;
KOS	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a jsou schopní sdílet své pocity a zkušenosti, mají na práci adekvátní čas — naplňujeme základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů a prostředí důvěry — komunikujeme se žáky s respektem, tj. partnersky, vstřícně a otevřeně — projevujeme zájem o každého žáka, nabízíme žákům dialog a spolupráci, respektujeme sebepojetí, identitu a potřebu autonomie v jednání jednotlivých žáků — vytváříme situace a prostředí, ve kterých mají žáci příležitost poznávat sami sebe a rozvíjet sebeuvědomění — budujeme kulturu vzájemné podpory a respektu mezi žáky — vytváříme situace pro týmovou spolupráci — v návaznosti na modelové situace upozorňujeme žáky na otázky o významu péče o duševní zdraví — učíme žáky na příkladech, skrze zážitky či dramatizaci, jak si vytvářet a udržovat pozitivní mentální modely i při konfrontaci s výzvami — poskytujeme inspirativní příklady úspěšných jednotlivců, kteří překonali obtíže, a diskutují o jejich strategiích — vytváříme takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity — vytváříme prostředí vzájemné podpory a spolupráce mezi žáky a učiteli — podnikáme společné aktivity, které posilují kolektivní sílu a vytvářejí síť podpory — přispíváme k vytváření osobních plánů rozvoje pro žáky, ve kterých si stanovují krátkodobé a dlouhodobé cíle — poskytujeme pravidelnou zpětnou vazbu a podporu při dosahování cílů a upřesňování jejich seberozvojových plánů — začleňujeme pravidelné aktivity na sebereflexi, kde si žáci mohou uvědomovat své úspěchy, výzvy a osobní růst — pomáháme žákům poznávat jejich zájmy, schopnosti a hodnoty — vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali dopady vlastního chování na sebe, ostatní lidi i přírodu — učíme žáky efektivním strategiím sebeorganizace a plánování času — poskytujeme uznání a pozitivní zpětnou vazbu, aby žáci pocítili svou hodnotu a úspěchy — oceňujeme žáky za ohleduplné chování a projevy empatie — důsledně reagujeme na případné chování žáků, které závažně narušuje prostředí pro učení nebo vztahy ve třídě i s námi
KOB	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme situace, při nichž se žáci dostávají do četných přímých kontaktů s různými lidmi, rozmanitými živými jedinci, venkovním (přírodním i člověkem přetvořeným) prostředím — vytváříme prostor pro otevřenou diskusi žáků o hodnotách a chování svých i ostatních, facilitujeme diskusi a využíváme osvědčené diskusní techniky — podněcujeme žáky ke kladení a zodpovídání otázek směřujících k hledání příčin a následků různých situací a procesů, doplňujícími otevřenými otázkami je vedeme k hlubšímu promýšlení a prohloubení otázek a odpovědí — umožňujeme žákovi převzít odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolil nebo s nímž se vnitřně ztotožnil – nezaměňujeme prosté vykonání zadaného úkolu či příkazu se skutečným převzetím odpovědnosti

KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<ul style="list-style-type: none"> — poskytujeme žákům konstruktivní zpětnou vazbu, včetně formativního hodnocení, které jim pomáhá hlouběji porozumět jejich tvůrčímu procesu a posiluje jejich schopnosti zdokonalovat se — zařazením kooperativního učení a nastavením jasných očekávání a kritérií pro hodnocení kvality práce žáků jim umožňujeme při plánování a realizaci projektů efektivně sdílet a využívat zdroje a zkušenosti — motivujeme a vyzýváme žáky k přebírání iniciativy v učení i praktickém životě — zapojujeme žáky do řízení a realizace akcí, žáci jsou (spolu)organizátory — podporujeme žáky a zaměřujeme se na práci se zpětnou vazbou a reflexí – žáci oceňují, co se jim povedlo, pojmenovávají, co příště udělat jinak a jak, aby proces řízení a realizace zkvalitnili, pracují s chybou — diskutujeme se žáky, co bylo přínosné pro splnění úkolu a co bude nutné ještě zlepšit — podporujeme sdílené znalosti a vzájemné učení se jeden od druhého – vrstevnické učení
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> — podporujeme žáky v tom, aby viděli hodnotu procesu hledání řešení — vedeme žáky k pečlivosti, preciznosti, poctivosti, pravidelnosti měření apod. — umožňujeme používat prostředky digitální techniky k vyhledávání zdrojů — vedeme žáky k plánování úkolů a postupů — vhodně využíváme mezipředmětových vztahů (přírodopis, výchova ke zdraví a bezpečí...)
KKT	Klíčová kompetence kulturní	<ul style="list-style-type: none"> — poskytujeme žákům prostor k reflexi a sebereflexi a pomáháme jim nalézt svůj individuální umělecký projev prostřednictvím některých pohybových aktivit
KDI	Klíčová kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> — dáváme žákům příležitost pracovat s daty (např. časové údaje, vzdálenost, počet střel) a jejich vyhodnocením (např. vlastní vývoj výkonu, vlastní průměr, úspěšnost střelby, souvislosti) — vedeme žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích (např. zaznamenávání výkonu a jeho vyhodnocení) — vedeme žáky ke sdílení možností, kde a jak využít digitální technologie (např. aplikace pro plánování vybraných pohybových aktivit a jejich realizaci)

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	x
ZGM	Základní gramotnost logicko-matematická	<ul style="list-style-type: none"> — vedeme žáky k analýze souvislostí, dokládání konkrétními důkazy vzájemných vztahů a jejich zobecňování — dáváme žákům příležitost využívat a vhodně upravovat matematické modely reálných situací (např. vlastní vývoj výkonu, vlastní průměr, úspěšnost střelby, souvislosti) — vedeme žáky k aplikaci matematických modelů a zákonitostí logiky při predikci vývoje a následně při rozhodování

Tradiční modelový ŠVP / Tělesná výchova pro 2. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0

- Uveďte původ - Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz